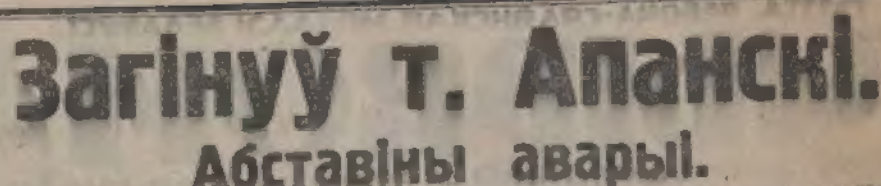

авым катам!

«А вот и ныне там».

Тав. Апанські і шофер забиті. Цяжка ранен т. Федасенко.
Слідства висвятає з докладнацією, што загуба тав. Апанського—
справа контр-революційной руці.
Слідства працягваєцца.

Ваюем з балотамі

Балотную твань ператворым у квітнеючыя нівы

На балотнай твані.

(Горацкі раён, Аршанская акруга).

У 1926 годзе ў вёсцы Ільшчыца ўтварылася калёрацыйнае таварыства. Гэта таварыства пачало ўзяцца за працу па асушчэнню балот.

І зараз ужо асушана 100 дзесяцін балота, якое будзе ў гэтым годзе засявацца.

Сяляне-сёбры таварыства з радасцю засяваюць: — там дзе тапілася жывёла — будзем сёння збіжываць.

Цяпер селяне ахвотна ўступаюць у сёбры таварыства. А таварыства рыхтуецца на будучы трактар.

На словах-суха, а на справе-мокра

(Вёска Слабада, Лагойскі раён, Менская акруга)

Наша вёска ў 1924 годзе пракавала сваімі сіламі канаву, асушыла савадзкі балот, за што атрымала прэмію.

Цяпер ахвотна да далейшай працы на асушчэнне балот чамусьці адпала.

Камсамольцы толькі на словах асушаюць балоты, а на справе не падтрымліваюць сямейнай думкі аб утварэнні сталага калёрацыйнага таварыства.

Бурбоўскі Патрусь.

Торф — добры апал

Лісоў на Беларусі з кожным годам становіцца ўсё менш і менш. Ападу ўжо не тапае, як да папярэдняга, так і на пачатку нашых прамысловасці. Выкарыстанне лісоў больш, чым іх нарастае. Праз некалькі год 10 гадоў Беларусь з лісоў старонкі будзе блыцкім стэпам. Дапусцім, татага ні ў якім разе не будзе. Беларусь на мну запасаў каменнага вугалю і нафты, і таму дрыжыць апал мы можам замяніць толькі торфам.

Плошча торфяных балот на Беларусі разлічваецца 400 тыс. дзесяцін. Калі перавесці гэта на сухі торф, то будзем мець 800 мільянаў куб. саж. Столькі-ж мы мнем заваз і драўніны. Але трэба прыняць пад увагу, што на ўсе запасы торфу нам вядомы і іх будзе ў і з паз. разы больш, як мы думаем. Запасы торфу раскіданы па ўсёй Беларусі і ён ёсць каля кожнага вёскі на далей 5—10 в.

Насельніцтва заўсёды можа здабываць торф на апал, які часамі бывае лепшы за дрэвы. Для таго, каб торф добра гарэў, трэба пад наглядом тэхнічна асудзіць і падрыхтаваць торфяное балота.

Торф добра гарэў у газавыхых, рудных і інш. печал, толькі палым бывае трохі пераплава. Калі-ж зробіць у такіх печал рэшэтка, то торф будзе гарэць так-жа палым, як і дрэвы. Шкадага смуроду ў гэкі ад таго што паліць торфам не бывае. Але для таго, каб яго паліць на было, трэба зачынаць каміны ў печы тады, як увесць вугалі дагарыць. Калі печ вельмі шчыльна зачыняецца дыверсамі і праз іх ні можа прайсці чад на хату, то можна, пачынаючы дыверсы, адначасна зачыніць і каміны, павяць камі вугалі і на ўсе пагасці. Там, дзе

усе прызначыліся да торфу, ні адна гаспадыня не пажадае, што наліць торфам, а не дрэўмі. Калі гаспадыня толькі пачынае паліць торфам, яна звычайна жаліцца на яго, але пасля прычынае і ўсё ідзе добра, бо добра прасушаны торф дае больш цяпла, чым дрэвы.

А. Іваноў.

Мэліорацыйныя

На балотце
Праца ў поце —
Там капаюць, тут сажуць.
Як-бы мовіць,
Усе папашу —
У канавы правядуць.
Забыліся!
Забавіліся!
Эх, хлапаты, тапары!
Вініць сьнежа
Наша дэла
Да вачэрняе пары.
Дзе я станеш,
Дзе я тавіш —
Ой, балотны відаць кут.
Балатныш
Усе асудым
Закінуць ніва тут.
На грашчын
Вады баішча,
Расцьце траўка дзе ідзе.
Тут стабёны —
Конь здаровы —
Трактар новы заўдас.
У вянучы
Дзе квітучы
Багун пахне ў гэты час.
Капюшына
Больш аршына
Аж накруціцца ў нас.

Зах. Бульбянін.

БУДЗЬ МЕТКІМ СТРАЛКОМ!

Абвяшчаецца ўсебеларускі стралковы конкурс.

Конкурс праводзіць «Чырвоная Зьмена» і ТСААвіахім.

Хто можа прыняць удзел?

Газета «Чырвоная Зьмена» і ЦС ТСААвіахім БССР праводзяць усебеларускі стралковы конкурс моладзі.

У конкурсе прымаюць удзел: стралковыя гурткі фабрык, заводаў, грамадзянскіх ВНУ, школа 11-ой ступені ці клубу. Граничны ўзрост удзельнікаў не старэй 25 год. Кожны гурток выступае неабавязкова колькасцю стралкоў або аднаго чалавек.

У конкурсе, разлічаным на шырокія масы моладзі, на прымаюць удзел аддзяленні таварыства «Дзінама», часці РСЧА, сёбры гурткоў знаходзяцца на дзейсна-вызначанай вышэйшай службе, страляючы, атрымаўшы калі-небудзь прызны на стралковых спаборніцтвах на ніжэй тэа-баронскага маштабу. Стралкі, які ўдзельнічаюць у гуртках, да конкурсу не дапускаюцца. Акружаны аддзяленні Саюза палітучы прымаюць удзел у конкурсе на правах гурткоў.

Умовы спаборніцтва

Спаборніцтва будучы праводзіцца з дробна-каліберных вінтовак любімага абраза, але з адкрытым прыцэлам.

Адлегласць — 50 метраў, становішча — любое з рукамі (без упору), патроны баянае любімай маркі. Кожны мае тры пробных і дзесяць заліковых выстралаў. Размер мішэці: чорнае яблыка пасярэдзіне — 6 сантыметраў у дыяметры (мішэць № 6). Заліковыя выстралы пачынаюць зрабляць у прыгуду 10 хвілін. Права ўдзелу ў конкурсе маюць стралкі, выкарыстаныя паводле ў часе трэніроўкі на менш 35 ачкоў з мала калібернай вінтоўкі з ды-станцыі 50 метраў з 10-ці выстралаў. Прызны прысуджаюцца заліковым і асобным стралком.

Запіс на конкурс

Стралковыя гурткі, жадныяны прымаць удзел на ўсебеларускім конкурсе, запісваюцца ў мясцовым Савец ТСААвіахіму да 15 чэрвеня гэтага году. З 15 чэрвеня на 1-е жніўня гурткі праводзяць трэніроўку з мэтай вылучэння стралкоў мо-гучых прыняць удзел у конкурсе. З 1-га па 15 жніўня ўстаўляецца тэрмін правядзення на месцах спаборніцтваў. Спаборніцтва правядуцца на БССР адначасна пад кантролем судзейскай калегіі, вылучаных з складу АК ЛКСМБ, ТСААвіахіму, АСФБ, Акрпрофсансату, Акр-савсату саюза палітучы і запісваюцца на месцах. Судзейскай калегіі прапалажваюць конкурснае спаборніцтва на месцах і пасылаюць афіцыйныя лісты ў Цэнтральную судзейскую калегію. Раз-гледзеўшы прысланыя матар'ялы, ЦСК

завочна вызначае пераможнікаў і прысу-джае прызны.

Склад Цэнтральнай Судзейскай Калегіі

Старшыня тав. Цімашанка (Старшыня секцыі ВПТ), тав. Верамейчык (ЦК ЛКСМБ), тав. Грыбнеч (нам. старш. секцыі ВПТ), Крэмер (Ж. А. ЦК ВП(б)Б), Смарткоў (Інструктар ВСФБ), Конашаў (Бульварная ЦСФБ), Курнік (Рэдактар газ. «Чырвоная Зьмена»), Данькоў (Старшыня ЦС Саюза Палітучы).

За што будучы выдавацца прызны

Апрэка на стралковым конкурсе скла-даецца на падставе наступных даных: 1. Сярэдняй вынік каманды па ач-ках. Вынік атрымліваецца ад дзя-лення сумы ачкоў усея каманды на лік яе ўдзельнікаў. 2. Найбольшы працэнт уцягнутасці моладзі ў стралковы гурток. Працэнт гэты азначаецца вылічэн-нем адноснай колькасці моладзі ў даным стралковы гурток да агуль-най колькасці моладзі на прадпры-емстве, фабрыцы, заводзе, пры якіх гурток арганізаваны. 3. Тэхнічная падрыхтоўка гуртка, азначаецца адноснай колькасцю ўдзельнікаў, выстаўленых даным гуртком, да агульнага ліку моладзі, якія з'яўляюцца сёбрамі данага стралковага гуртка.

Пераможнікам у індывідуальнай стральбе будучы лічыцца стралец, змбі-ўшы найбольшую суму ачкоў. Пры роў-най колькасці выбітых ачкоў апенка стралка Цэнтральнай Судзейскай Кале-гіі будзе адбывацца на падставе вучоту умоў у якіх стралец працуе і на падста-ве ўмоў працы гуртка, выстаўленага данага стралка.

Форма № 1 сьпісу запису на конкурс

1. Назва прадпрыемства, установы, ВНУ, школы ці клубу, пры якім лічыцца стралковы гурток.
2. Колькасць сёброў гуртка з па-дзелам на полу.
3. Склад гуртка па сацыяльнаму скла-ду (рабочых, селян, служачых, вучняў).
4. Колькасць у гуртку камсамольцаў.
5. Час уз'яўлення гуртка.
6. Колькасць моладзі ў прадпрыем-стве, установе, ВНУ, школе ці клубе, пры якім знаходзіцца гурток.
7. Хто кіруе гуртком і тэхнічная пад-рыхтоўка кіраўніка.

УВАГА. Сянь абвяшчаецца аддзяльным саватарам Акружовага Савету ТСААвіа-хіму.

Форма № 2 сьпісу для ўдзель-нікаў спаборніцтва

1. Імя і прозьвішча. 2. Пол. 3. Ув-рост. 4. Якім гуртком выстаўлены. 5. Партыйнасьць. 6. Сацыяльнае стано-вішча. 7. Як доўга займаецца стралко-вым спортам. 8. Колькі разоў куль. 9. Колькі выбіў ачкоў.

УВАГА. Пасля правядзення спа-борніцтваў запісаныя сьпісы запіра-юцца сёбрамі судзейскай калегіі і вы-сылаюцца ў ЦСК для азначэння пе-раможнікаў і прызноў.

Прызны для гурткоў.

(Парадак разьмернавання прызноў паводзіць іх ступень).

1. Дробнакаліберная цяжкая він-тоўка «Гэніо» з прыцэльным вар-штатам.
2. Дробнакаліберная цяжкая він-тоўка «Гэніо».
3. Дробнакаліберная лёгкая він-тоўка «Гэніо».
4. Прыцэльны варштат.
5. Комплект літаратуры па вай-сковай і стралковай справе.
6. Дробнакаліберны рэвольвер.
7. Прылада для стральбы шра-цінкам з рэвольверу «Наган».
8. Поўны комплект прыладаў для стральбы шрацінкам з трох ліней-ных вінтовак.
9. Выпіска на год часопісі «Во-енный вестник».

Індывідуальныя прызны.

1. Залаты жэтон.
2. Срэбраны жэтон з залатымі сілаватымі часткамі.
3. Срэбраны жэтон.
4. Дыпалм.

УВАГА. Усе прызны сапра-ваджаюцца выдачай стралко-вых граматаў.

толькі 1р. 25к.
каштуе кніжка «Нарысы па гісторыі Камсамолу Беларусі. У кніжцы 296 старонак і шмат малюнкаў»

ТАРАС ГУШЧА

Гнілое Балота

(Адынан з апавядання «На вострове жывац»)'

У той-жа вечар у хатце Кандрата Гугі адбыўся сход, скліканы з прычыны пры-ходу Сьцёпкі. Сьцёпка сам праз Юрку паслаў запрашэнне Аленцы. Сабралася многа хлопцаў і жанічак.

— Таварышы — з'явіўся Гуга да сходу: — да нас прыехалі наш таварыш і адмысла, Сьцёпкіна Барута. З намі ён пра-будзе ўсё лета. У яго ёсць плян работы, аб якім ён і дажодзіць нам.

У кароткіх і простых словах расказаў Сьцёпка сходу аб задачах эканамічнага адраджэння краіны, аб ролі рабочых і селянства і у першую чаргу, аб ролі ак-тыўнай моладзі ў гэтым эканамічным будучыцтве. Затым ён перашоў да свайго пляну. На меры таго як выкладаў Сьцёп-ка свой плян, слухачы ўсё больш і больш зацікаўляліся ім. І на так вобла і пры-цягала тых карысць, што можа быць у выніку ажыццяўлення Сьцёпкінага пля-ну, як самы размах і велічыня тае за-дачы, што ўставае перад імі. А калі далей Сьцёпка загаварыў аб арганізацыі «Колектываў працы», аб іх задачах і абавязках, то ўсё, як адзін, тут-жа па-ставанілі складзіць такі колектыв.

— Да тут і старыя бабы запінуцца, калі працуюць, што з Гіёлога Балота можна сена сабраць, — заўважыла Марышка Пракапчук.

«Добры пачатак», думаў Сьцёпка. Аленка чакала Сьцёпкі, як яны і ўтаварыліся, на сьцёпкі калі Дзім'янавай адулі.

— Я сеньні-ж хачу набавіцца з табою, Аленка, і запрашэнне табе паслаў.

Прыгуг. Галдаі нумар 63 (445)

Ну, пакажыся-ж, што ты за чалавек? — Які ўжо там з мяне чалавек? — засаромілася Аленка.

— І чалавек і дзяўчына ты адзіная, — паглядзеўшы на Аленку сваёй Сьцёпка. — Я вельмі рада, калі гаворыш праду.

— Ну, як жа тава падгатоўка. — Слаба, — то тое, то другое замінае і часу малавата.

— А ведаеш, Аленка, што-можа-б ты ў педагогічны тэхнікум сбрававала-б? Так-бы ў канцы лета і пачала-б.

У Менск?

— Але, падумаю. Справа там нава-джана добра... Ксёць сене.

— А хіба ў тэхнікумі і сама я трохі думала аб ім.

— Ну, як жа ты жывеш, Аленка?

— А нічога. Як ты, Сьцёпка, наста-леў, проста хоць куды!

— А Шульчыку ты пісала?

— Не: буду я пісаць чорт ведае каму! Скажы, што ён за чалавек?

— Пустазвон і... дэжучат зводзіць. і горш за ўсё — дажучаты яго любіць.

— А дзе хіба я любіць?

— Сьцёпка ўдзякуў, а потым сва-заў.

— Я хачу-бы, каб мяне папыхала...

ну адна лях.

— Хто? — ціха спытала Аленка.

— Тая, каторую я падалаў.

Абняў Сьцёпка Аленку і пацалаваў.

— Дурны-ж ты: лях даўно, даўно плбе любіць. — Аленка сама прыгарну-лася да Сьцёпкі. Палаваў яе Сьцёпка, а

потым сказаў:

— Ты, Аленка, памятай: ніхто плбе

так не палюбіць, як я. Адну плбе нака-хаў і больш нікога не хачу.

— Ты праду кажаш?

— Каб не асудзіць мяне балота, калі я лгу, — нахмыс Сьцёпка.

— Цяпер я павяр табе, — зашмыкала Аленка: — які-ж ты млы, дарагі, сла-бый і сьмешны!

Слаўна была гэтая ноч, шкода толь-кі, што борада сьвітаюць такіх зарожных почы.

XX

Яшчэ з ранку на другі дзень па За-борных папыхалася гутарка аб Сьцёпкі. Адны казалі, што хлапец крунуўся ро-зуму, і гэта ёсць божыя кара за «схва-ты казоджэ». Такія гутаркі былі пуні-чымі бабамі Агатам і Таўдэюсю. Другія, наадварот, казалі, што мяні яго пра-дуць вельмі добра і што шмат якіх бацькоў не мела-б мець такога сына.

А калі прыйшла чутка, што Сьцёпка задумаў асудзіць гнілое балота, то вразу нап'явалі, што на гэта складаў і якое-нап'явалі гэтакое такую сімвалам за-ма-ху. Адымні словам, Сьцёпка зрабіўся пр-кавельным чалавекам, янога яшчэ на было ў Заборных.

Пра ўсё гэтыя толькі даведася Сьцёпка, бо ў яго-ж тут былі і сапраў-ныя прыяцелі. Усё гэта Сьцёпка ўваў пад увагу і вечакам скінуў сход у шко-ле. Ніколі на было ў Заборных такога многалюднага сходу. Сьцёпка гаварыў так проста і разумна, што яго слухалі з на-лікай цікавасцю. Кампачы сваю пра-мову, ён сказаў:

— Я спадзяюся, шановныя дзядзкі-грамадзяне, што вы дапаможаце нам, ма-ладым, сваім розумам і багатам жыццё-вае практыкаю, і грамадою мы ў два месяцы скончым гэтую работу.

— Баць, з якога павягае гаворыць аб старейшых, — таўкаў локцем свайго суседа Мікалай Зубнік.

— Так, гэта ён — маладзец! — адказаў сусед Лунаш Гудач.

А калі пасля Сьцёпкі слова ўзду іх пастаўнік Амеліяны Патроніч, усімі па-важыма асоба, і падтрымаў Сьцёпкі па ўсёх пунктах, сказаўшы пра яго, як пра аднаго з самых лепшых сваіх вуч-няў, якім ён сьмела можа ганарыцца, то Сьцёпка яшчэ больш выра-с у вачох селян.

— Што-ж? — У добры час.

— Паможа, — для себе-ж, ні для наго.

Сьцёпка нахмысся сходу.

— Я такі ведаў, шановныя дзядзкі,

што вы дапаможаце нам.

Загучелі, зашмыселі маладымі гала-самі і знонам рыдзевы Сухія Груды, 20 хлопцаў і 7 жанічак прышлі на ра-боту. І работа закіпела адразу. Паставілі дзве высокія тэчкі і селянскімі інс-таламі каалі рэчкі Міранкі, выкопалі мес-ца, дзе навінен прайсці канал, і права-лі дзве рэчкі беразавыя над штур на адлегласці ў сажны адна ад другой. Далей тым тэчка, чуючы зладзіць зоркае маладое вока. Зладзіць на першых прамыяных сонца пясчкі Сухія Груды, сівым туманом атулілася Гнілое Балота, а старонкі дубок, што за балотам, му-жыка ставаў і грое на сонцы сваю зы-кава галаву дык пасмешываецца. «А ну, павялічце», — як-бы пажадорнае моладзі, Сьцёпкіна, да кін а работу дзевасці? — думала яна. А Сьцёпка, сур'ёзна і спа-койным парадкам работы наладжвае, ад ба-дота заставу пакідае, каб у канал вада не пайшла, рабце на школіла. Разьмер-кавалі хлопцы работу себе.

— Дзеся два сажы на брата? — чуец-да голае.

— Не гарачыся, таварышы! — спынае Сьцёпка: — памалу, паролі возьмеш, каб не тапіцца адразу — работы нам будзе. Бывае тут, хлопцы, будзе глыбокі: тут самаа высокая часць ГРУДУ, а далей пойдзе ляхчэй.

— Нахмыс, — таўкаў Кандрат

Запхоталі рыдзевы ў зямлі, палы-целі кікі направа і налева.

— Паваліней, паваліней, хлопчыкі! — стрымлівае Сьцёпка заўзятых таварышоў і сам марыцца ў павестра зямлі. Распае зямліны вад, ніжэй у дол уваходзяць зямлякопы.

— Адпачні, хлопцы! — падае Сьцёпка каманду.

Вылазцы маладыя работнікі, тавры іх ад работ разгараліся, весела жартамі перакідаюцца ў часе адпачынку.

Хлопцы-падлеткі прыбеглі. Пагля-дзелі на сьвежы вад, весела стала ім. Капаюць рыдзевы, у роў лезуць, ка-паюць, стараюцца.

— Вось нам і льямена прышла, — ка-жуць, старэйшыя хлопцы.

— Малайцы, хлопцы, — пахваляе іх Сьцёпка: — лухчыцца гуртом працаваць. Асуратенька, браткі, капаюць, вось як тут пачалі: зверху шырока, а пад ніз вузель.

Старыя заборуцы — раскіданыя хмары пасла наваліліцы. Яны яшчэ не стала-валіся, ні да якога паўнага погляду на прышлі. Адымні ходзяць ім у нус пасыні-халюца: надала што-а адразу маладз ўа-лася, глядзі, каб на заўтра не астыла. Другія проста не даюць веры, каб можна было на работу столькі народу паставіць, а тым патузаюць, патузаюць ды кінуць. Трочіх зайяврасьціць трохі і страх забі-рас, каб і песам не застанца. Чацвёртыя на вока прыкідаюць, колькі-б з гэтага Гнілага Балота можна сена сабраць. На адным толькі ўсё агадзіліся. Гнілое Ба-лото прыцягала цяпер увагу кожнага з іх. Проста цікава было, што з гэтага выйде. Вядома пасля паўдня то той, то другі заверне пад Гнілое Балота хоць аднае паглядзець, што там робіцца.

(Прыгуг у наступным нумары).

